

SPIS TREŚCI

WSTĘP.	7
----------------	---

CZĘŚĆ I. NARODZINY WIEKU

Ziemia na przełomie XIX i XX wieku.	11
Mieszkańcy Ziemi na przełomie XIX i XX wieku.	16
Wierzenia, wyznania i Kościoły na przełomie XIX i XX wieku.	19
Państwo Kościelne.	24
Rozwój wiedzy o świecie i społeczeństwie.	26
Nowe ideologie i programy.	30
Rywalizacja mocarstw o wpływy i znaczenie w świecie przełomu wieków.	35
Konflikty wojenne przełomu XIX i XX wieku.	45
Wyścig zbrojeń na przełomie wieków XIX i XX.	50
Układ sił w świecie.	59
Kultura i sztuka przełomu wieków.	62

CZĘŚĆ II. PIERWSZA WOJNA ŚWIATOWA (1914-1918)

Wojna wnuków i kuzynów.	67
Działania wojenne w Europie latem i jesienią 1914 roku.....	73
Obszary pozaeuropejskie.	77
Działania wojenne w 1915 roku.	79
Stanowisko Włoch.	82
Walka o Bałkany w roku 1915.	83
Zmagania wojenne 1916 roku.	86
Walki w rejonie twierdzy Verdun (21 lutego-18 grudnia 1916).	86
Bitwa nad Sommą.	87
Front wschodni w 1916 roku.	87
Walki na Bliskim Wschodzie.	88
Przystąpienie Rumunii do wojny.	90
Wojna na morzu.	90

Kryzys polityczny w państwach wojujących w 1916 roku i pierwsze próby przerwania wojny.	94
Obalenie caratu w Rosji i działanie frontu wschodniego w 1917 roku.	98
Front zachodni w 1917 roku.	101
Przejęcie władzy przez bolszewików i wystąpienie Rosji z wojny.	105
Zmagania wojenne na froncie zachodnim w 1918 roku.	107
Wpływ wojny na rozwój techniki wojennej.	111
Działania lotnicze okresu pierwszej wojny światowej (1914-1918).	112
Kapitulacja państw bloku centralnego.	115
Państwa neutralne i sytuacja na pozostałych kontynentach.....	117
Straty i zniszczenia wojenne.	120
Kultura i sztuka doby wielkiej wojny.	122

CZĘŚĆ II. ŚWIAT OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO (1919-1939)

Kształtowanie nowego oblicza świata (1919-1923).	125
Przeobrażenia rewolucyjne w Europie (1919-1921).	125
Konferencja pokojowa w Paryżu.	130
Problem niemiecki.	131
Traktat pokojowy z Austrią.	133
Kwestia węgierska.	134
Pokój z Bułgarią w Neuilly 27 listopada 1919 roku.....	134
Traktat pokojowy z Turcją w Sevres 10 sierpnia 1920 roku.	135
System mandatowy i ochrona mniejszości narodowych.....	135
Wojna polsko-radziecka lat 1919-1921.	136
Rewolucja w Turcji i wojna grecko-turecka 1921-1922 roku.	140
Europejskie państwa zwycięskie wobec pokoju.	142
Państwa amerykańskie i pokój.	146
Sprawy Dalekiego Wschodu. Konferencja waszyngtońska.	149
Rozliczenia finansowe i konferencja w Genewie.	153
Kryzys roku 1923 w Europie.	156
Powstanie Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.	159
W dobie względnej stabilizacji (1924-1929).	162
Odbudowa Niemiec w latach 1924-1927.	162
Problem bezpieczeństwa zbiorowego.	167
Stabilizacja państw Europy Środkowej i Zachodniej.	171
Faszyzm włoski i stabilizacja sytuacji we Włoszech.	174
Dyktatura generała Primo de Riveri w Hiszpanii.	178
Dyktatura Piłsudskiego w Polsce.	181
Dyktatura generała Antonio Carmony w Portugalii.	183
Półwysep Bałkański i państwa skandynawskie w dobie względnej stabilizacji.	184
Bałkany.	184
Państwa skandynawskie i nadbałtyckie.	185
Przejęcie ZSRR do budowy podstaw socjalizmu.	185
Państwa amerykańskie w latach dwudziestych XX wieku.	187

Ewolucja stosunków na Dalekim Wschodzie i w Azji Południowo-Wschodniej	191
Japonia.	191
Chiny.	194
Indochiny.	199
Wielki kryzys ekonomiczny i jego następstwa (1929-1935).....	199
Przejawy kryzysu.	199
Franklin Delano Roosevelt i polityka New Deal.	205
Przekształcenie Niemiec państwem totalitarne (1930-1935).	208
Budowa stalinowskiego modelu socjalizmu w ZSRR.	215
Militaryzacja Japonii i podbój Mandżurii.	219
Podbój Chin przez Japonię.	222
Państwa Europy Zachodniej w czasie kryzysu.	224
Konflikty wojenne lat 1935-1939.	228
Podbój Etiopii przez Włochy Mussoliniego (1935-1936).	228
Wojna domowa w Hiszpanii w polityce mocarstw (1936-1939).....	230
Podboje Japonii w Chinach w latach 1937-1939.	236
Ekspansja Niemiec hitlerowskich w Europie w latach 1935-1939.	242
Narastanie kryzysu politycznego w świecie w latach 1938-1939.	248
Układ sił politycznych i wyścig zbrojeń w przededniu wybuchu drugiej wojny światowej.	251
Potencjał ekonomiczny.	251
Wyścig zbrojeń.	255
Zastosowanie nowej techniki wojennej.	261
Lotnictwo niemieckie.	262
Nauka, technika, kultura i sztuka okresu międzywojennego.	264

CZĘŚĆ IV. DRUGA WOJNA ŚWIATOWA (1939-1945)

Najazd na Polskę i wybuch wojny.	273
Miejsce Polski w hitlerowskich planach ekspansji w 1939 roku.	273
Układ Ribbentrop-Mołotow z 23 sierpnia 1939 roku.	277
Niemiecki plan wojny błyskawicznej z Polską (Fali Weiss).	279
Polskie przygotowania obronne.	281
Działania zbrojne do 4 września 1939 roku.	284
Dziwna wojna na Zachodzie.	287
Zmagania wojenne w Polsce w dniach od 4 do 17 września.	289
Przystąpienie ZSRR do akcji przeciw Polsce i jego następstwa.....	291
Układ niemiecko-radziecki z 29 września 1939 roku.....	295
Podział ziem polskich.	296
Straty wojenne.	298
Powstanie bloku wojennego Niemiec, Włoch i Japonii.	299
Przygotowanie Francji i Wielkiej Brytanii do wojny.	299
Walki na morzach i oceanach w 1939 roku.	302
Podboje ZSRR w latach 1939-1941.	304

Atak niemiecki na Danię i Norwegię (kwiecień-czerwiec 1940).	306
Podbój Belgii, Holandii, Luksemburga i Francji (maj -czerwiec 1940).	309
Sytuacja polityczna w Europie Zachodniej na przełomie lat 1939 i 1940.....	309
Siły zbrojne aliantów.	311
Plany niemieckie z przełomu lat 1939 i 1940.	313
Działania wojenne do 3 czerwca 1940 roku.	315
Działania zbrojne we Francji od 4 do 21 czerwca 1940 roku.....	318
Kapitulacja Francji i jej skutki.....	320
Bitwa o Anglię latem i jesienią 1940 roku.....	322
Sytuacja społeczno-polityczna w Anglii latem 1940 roku.	322
Emigranci wojenni w Wielkiej Brytanii w 1940 roku.	324
Plany Hitlera wobec Anglii latem 1940 roku.	326
Fiasco niemieckiego planu wyeliminowania Anglii z wojny.	328
Walka o przełamanie blokady morskiej.	330
Ekspansja faszystowskich Włoch (1939-1941).	332
Przygotowanie wojenne Włoch.	332
Podbój Albanii i podpisanie układu z Niemcami w 1939 roku.....	334
Wojna z Francją i jej następstwa.....	336
Wojna na terenie Afryki Północnej w latach 1940-1941.	338
Wojna na Bałkanach.	340
Podbój Jugosławii i druga faza wojny z Grecją.	343
Operacja Merkury-opanowanie Krety.	345
Walki w Afryce w 1941 roku.	347
Kształtowanie nowych koncepcji politycznych i bloków wojennych.	349
Pakt Trzech.	349
ZSRR i Pakt Trzech.	351
Japonia i Pakt Trzech.	353
Stany Zjednoczone, Japonia i Trzecia Rzesza.	354
Afera Rudolfa Hessa.	355
Plany niemieckie na czas pokoju.	357
Wojna na Trzeciej Rzeszy z ZSRR w 1941 roku.....	359
Spór o genezę wojny w 1941 roku.	359
Przygotowania wojenne ZSRR.	360
Potencjał wojenny Niemiec i ZSRR.	363
Bezpośrednie przygotowania Niemiec do uderzenia na ZSRR.	366
ZSRR w obliczu wojny.	370
Przebieg działań wojennych do września 1941 roku.	372
Walka o nordycką Europę. Sojusznicy Trzeciej Rzeszy wobec agresji na ZSRR	379
Załamanie planu wojny błyskawicznej w ZSRR.	385
Przejście Japonii do podboju basenu Oceanu Spokojnego	
i Azji Południowo-Wschodniej	388
Stany Zjednoczone wobec wojny w latach 1939-1941.	388
Przesłanki ekspansji japońskiej w latach 1940-1945.....	391
Rywalizacja mocarstw w Chinach i na Oceanie Spokojnym.	393
Japońskie przygotowania do „wielkiego skoku”.	396

Atak na Pearl Harbor w dniu 7 grudnia 1941 roku	400
Podboje japońskie w okresie od 7 grudnia 1941 roku do końca maja 1942 roku	403
Okupacja państw podbitych i ruch oporu narodów uzależnionych	409
Polityka okupacyjna państw europejskich	409
Polityka okupacyjna Japonii	413
Ruch oporu w krajach uzależnionych i okupowanych.....	416
Podział świata na bloki wojenne i układ sił w świecie.	419
Oś Berlin-Rzym-Tokio i jej sojusznicy.....	419
Blok państw koalicji antyfaszystowskiej (alianci).	422
Państwa neutralne.	427
Układ sił pomiędzy walczącymi stronami.	429
Wypieranie państw osi i likwidacja zagrożenia z ich strony.	433
Eliminacja faszystowskich Włoch (1942-1944).	433
Rozgromienie armii niemieckiej i kapitulacja Niemiec w maju 1945 roku.	434
Wypieranie Japonii z terenów opanowanych w latach 1941-1942.	438
Powstrzymanie ekspansji japońskiej w 1942 roku.....	438
Chiny i Azja Południowo-Wschodnia.	439
Pierwsze efekty ataku na wyspy japońskie.....	442
Uderzenie ZSRR na Japonię i rozbiecie Armii Kwantuńskiej.....	445
Bomba atomowa.	447
Kapitulacja Japonii.	451
Skutki zmagañ wojennych.	454
Straty osobowe walczących stron.	454
Straty materialne i zniszczenia wojenne.	459
Wpływ wojny na rozwój nauki i techniki.	463
Problemy geopolityczne.	466

CZĘŚĆ V. ZIMNA WOJNA (1945-1991)

W cieniu wojny (1945-1947).	469
Okupacja państw pokonanych.	469
Kryzys po wojenny w świecie.....	472
Przyływ fali rewolucyjnej w świecie.	476
Powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych.	479
Procesy zbrodniarzy wojennych i kolaborantów.	480
Wpływ wojny na kształtowanie nowych mitów i stereotypów.	483
Problemy etyczne i moralne.	486
Odbicie wojny w literaturze i sztuce.	487
Traktaty pokojowe.....	490
Zaostrzenie walki o wpływy na Bliskim Wschodzie i rozpad systemu kolonialnego w Azji Południowo-Wschodniej.....	491
Polityka ZSRR w latach 1945-1948.	491
Walka mocarstw o wpływy na Bliskim Wschodzie i powstanie państwa Izrael	494

Powstanie Indonezji	498
Wyzwolenie i podział Indii	500
Uzyskanie niepodległości przez Birnę	501
Powstanie Chińskiej Republiki Ludowej	502
Kwestia wietnamska po drugiej wojnie światowej	504
Na krawędzi pokoju i wojny nuklearnej	506
Przejście Stanów Zjednoczonych i innych państw zachodnich do polityki blokowania ekspansji ZSRR	506
Podział Niemiec na dwa państwa	510
Kwestia niemiecka w latach 1949-1953	511
Polityka Stalina w ostatnich latach jego życia (1949-1953).....	513
Neutralizacja Japonii	516
Działalność ONZ w okresie narastania zimnej wojny (1949-1953).	517
Stabilizacja powojennej Europy (1953-1956).	519
Przemiany w ZSRR po śmierci Stalina (1953-1955).....	519
Rola Stanów Zjednoczonych w świecie	522
Problemy rozwojowe Wielkiej Brytanii (1947-1956).	525
Ewolucja sytuacji w po wojennej Francji.....	527
Odrodzenie powojennych Włoch	529
Powstanie Paktu Warszawskiego	533
XX Zjazd KPZR i jego następstwa.....	536
Wydarzenia 1956 roku w Polsce i na Węgrzech	538
Kryzys bliskowschodni 1956 roku	541
Dekolonizacja Afryki, ruch państw Trzeciego Świata i kryzys kubański	544
System kolonialny w Afryce.....	544
Bunt ludów afrykańskich w latach 1948-1961.	548
Walka o ustrój i granice nowych państw.....	551
Ewolucja stosunków w Azji	555
Ameryka Łacińska i kryzys kubański 1962 roku	560
Rewolucja społeczna i ideowo-polityczna lat sześćdziesiątych	564
Eksplozja demograficzna i przemysłowa	564
Wyzwania radzieckie	568
Pozycja Stanów Zjednoczonych	571
Cud gospodarczy w Republice Federalnej Niemiec	574
Francja generała de Gaulle'a	577
Osłabienie roli i znaczenia Wielkiej Brytanii w świecie	580
Ewolucja sytuacji we Włoszech	582
Problem integracji europejskiej	584
Walka o wpływy na Bliskim Wschodzie w latach sześćdziesiątych	586
„Praska wiosna” i jej następstwa.....	590
Rewolucja obyczajowa i bunt studentów	593
II Sobór Watykański (Vaticanum II).....	597
Kryzys ruchu komunistycznego i wzrost znaczenia socjaldemokratyzmu w świecie	600

Wzrost roli i znaczenia Organizacji Narodów Zjednoczonych	.605
Tendencje odprężeniowe w świecie w latach 1970-1975.	.609
Względna normalizacja stosunków politycznych w Europie.	.609
Rozwój Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej w latach siedemdziesiątych.	.611
Kryzys energetyczno-paliwowy i finansowy lat 1973-1974.	.614
Stosunki w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i krajach obozu socjalistycznego.	.618
Ewolucja stosunków w pozostałych regionach Europy.	.623
Półwysep Pirenejski.	.623
Państwa skandynawskie	.627
Kraje Europy Południowo-Wschodniej.	.631
Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.	.635
Normalizacja stosunków w Chinach.	.637
Modernizacja i industrializacja Japonii.	.638
Australia po drugiej wojnie światowej.	.639
Rozpad bloku komunistycznego i upadek Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (1976-1991)	.641
Rewolucja naukowo-techniczna i jej skutki.....	.641
Wyzwania ideologiczne końca XX wieku i ewolucja polityki Watykanu.	.644
Załamanie gospodarcze oraz osłabienie wpływów i znaczenia Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.	.650
Wzrost roli i znaczenia Stanów Zjednoczonych w świecie.	.654
Wydarzenia lat 1980-1981 w Polsce i ich następstwa.	.658
Reformy Margaret Thatcher w Wielkiej Brytanii (1979-1990).	.660
Postępy procesów integracyjnych w Europie Zachodniej i wzrost ekonomicznej roli Europy w świecie.	.663
„Głasność” i „pierestrojka”. Reformy Gorbaczowa w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.	.668
Okragły Stół w Polsce i jego następstwa.....	.671
Przeobrażenia w pozostałych krajach realnego socjalizmu i likwidacja Niemieckiej Republiki Demokratycznej.	.672
Rozpad Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i upadek Gorbaczowa	.676

CZĘŚĆ VI. OSTATNIA DEKADA XX WIEKU (1991-2000)

Świat wobec rozpadu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich	.681
Stany Zjednoczone Ameryki.	.681
Republika Federalna Niemiec.	.686
Wielka Brytania, Francja i Włochy.	.691
Ewolucja sytuacji w Rosji.	.697
Wspólnota Niepodległych Państw.....	.701
Litwa, Łotwa, Estonia.	.705
Ewolucja stosunków w Czechosłowacji, Polsce, na Węgrzech, w Bułgarii i Rumunii . . .	.708
Sytuacja ogólna.	.708
Czechy i Słowacja.	.709

Polska.	.712
Węgry.	.715
Bułgaria.	.716
Rumunia.	.717
Rozpad Jugosławii i wojna domowa w Bośni.	.718
Ewolucja sytuacji w Albanii.	.722
Rozwój pozostałych państw europejskich.	.723
„Pustynna Burza”, Bliski Wschód i Ameryka Łacińska.	.727
Japonia wobec przełomu.	.730
Ewolucja stosunków w Chinach.	.732
Stagnacja Indii.	.735
Podbój Timoru Wschodniego przez Indonezję.	.736
Ostatnie lata XX wieku.	.737
Ewolucja stosunków politycznych w Europie lat 1997-2000.....	737
Unia Europejska i NATO.	.742
Wojna o Kosowo (1997-1999).	.746
Ewolucja stosunków w niedorozwiniętych regionach pozaeuropejskich.	.750
Wojna z terroryzmem w świecie.	.751
Kultura i sztuka końca wieku.	.755

CZĘŚĆ VII. GŁÓWNE ASPEKTY I TRENDY ROZWOJOWE ŚWIATA W XX WIEKU

Eksplzja demograficzna i rozbudowa struktury państwowej świata.	.761
Przemiany ekonomiczne w świecie.	.764
Rozwój nauki i techniki.	.769
Ewolucja poglądów na temat powstania świata i życia na Ziemi.....	777
Skutki eksplozji demograficznej.	.779
Zagrożenie ekologiczne.	.782
Narkomania i nowe choroby cywilizacji.	.783
Konflikty zbrojne i wojny.	.785
Organizacja Narodów Zjednoczonych i organizacje regionalne w nowych warunkach.	.788
Wyznania i Kościoły w końcu XX wieku.	.793
Rola sportu w dziejach XX wieku.	.800
Globalizm i problem nowego przywództwa politycznego w świecie.....	802

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW.	.809
--	-------------

BIBLIOGRAFIA	.815
-------------------------------	-------------

INDEKS OSÓB.	.829
-----------------------------	-------------